

Womhaj Bóh!

Cizlo 40.

2. olt.

Četnik 8.

1898.

Serbske njeđzelske kopjenka.

Wudawaju so kóždy šobotu w Esmolerjez knihiczišcežetni w Budyschinje a šu tam dostacž sa šchtwórtlětnu pschedplatu 40 np.

17. njeđzela po šwjatej Trojizy.

Mat. 20, 28.

Człowjeka šyn njeje pschischoł, so by šebi dał šlužicž, ale so by wón šlužil a dał šwoje žiwjenje k wumožanju sa jich wjele.

Šlužicž dyrbjecž — to šo něotremužkuliz hórka wěz šda bycž. Škóždy wschat chze šam šwój šnjes bycž, by najradšeho šebi wot druhich šlužicž dał a na šwojich šlužobnych š wyšokosče dele hladał a jich šazpował a šam lenje žiwjenje wjedł. A duž něotryžkuliz šlužicž dyrbjecž sa mulku čzešč nima. Tehole mēnjenja šu pohanjō džēšnišchi džēn a tehole mēnjenja bēchn tež pohanjō tehdy, jako japoschtoljo šnjesowi na nich šo wobrocžichu a jim přēnje šłowo wot šchizowaneho šbōžnika pschpowjedachu. Šola nich bē wulka čzešč, we wōjnje wjele dokonjecž a wjele ludži pobicž, wjele wjedžicž a š rjaney rēcžu ludži wutrobu wofšewicž. Tež to sa nječzešč nje mējachu, we wōjnje šebi zuseho kubla nabracž a jo nětko domach šmērom a š hrēchom wužicž — ale druhemu šlužicž a wošebje druhemu š rucžnym, niškim džēlom šlužicž, to placžesche sa nječzešč, a wošebny by džēlaczerja sa nječzišteho džeržal. Tak bēšche w pohanstwoje, pola tych ludow, kiž praweho Boha nješnajachu. Ššchesežijanska wucžba je nětko tele hubjenstwo sa šhudnych, džēlawnych ludži do čzišta pschemēnila. Šhrystuš šam je šlužil. Wón bēšche šyn Boži, w jeho ruzy ležešche šnještwo nad žylim šwētom;

wšchato bēšche wón jašnosč Božeje krašnosče. A tutōn šyn Boži, kotremuž šo ničtō na šwēcze, ani tež najmōžnišchi šhēžor, runacž nje mōže, je šlužil. Jako džēcžo je k ruzy byl šwojimaj štaršchimaj a njeje sa nječzešč mēl, ruzy k džēlu šłozicž a w počze šwojeho woblicža šwój šhlēb jēšč. Šdže je šo šchtō tak ponižował, kaž Šhrystuš, kiž šo na šwojim pošlednim šelenym šchtwórtku wopaša a šwojim wucžomnikam nohi mješche, jenemu po druhim a šo tuteje ništeje šlužby njehašbowasche? A jeho žyle žiwjenje bēšche nješchēstawaza šlužba. Ššches to pať je wón šluženje k čzeščzi pschinješl. Šeho wucžomnižy šu po jeho pschikladže čžinili a teho runja šlužili šwojim bližšchim a šu w šwojich listach wschudžom šluženje jako něšchtō wulžy čžešue wukšwalili. „Škotijž derje šlužba, čzi šebi šami čžinja dobrý štopjeň a wulku šhrobłosč we wērje, kotraž je w Šhrystušu Šesuju.“ (1. Tim. 3, 13.) Duž je nětko, džak budž Bohu, kōžde prawe šluženje se šwērnej wutrobu něšchtō čžešue a Bohu špodobne. Wišho jene je, hacž šchtō jako wyšoki šnjes šwojemu kralej radu dawta, abo jako rōlnik sa šwojim pluhom šhodži, hacž jako wojak na kralowu pschitajnju šo š tšēlbu nošy, abo jako džowka štwu w rjedže džerži — tu je kōžda šlužba jenak čžešna, hdyž šchtō nješluži se šlužbu psched wocžomaj, ale š wutrobnej šwērnosčžu. Šdyž chze kral koho tak prawje čžeščicž, dha jeho sa šemjana šžini a jemu wopon poda, kiž potom na našlēdnikow pschēndže. Tak je šchesežijanska wucžba kōžde džēlo pošbēhnyla a jemu čžešny wopon dawta, so je nětko šluženje niz hašba, ale wulka čžešč.

W tutym słowje pak nam Chrystuś i dobom tež praji, na kajke wašchnje ma so služic. Sslužic a služic wschak je dwoje. Czeladnik, kiž sam niczo wjele nječini a druhich sadzerzuje w dźeli a jim se swojimi słowami lóschť k dźelu bjerje, swojemu knjezej lutu schodu nacžini a hebi ani swoju jedž njejašluži, drugi sašo, kiž sam ruzny w dźele hiba, wschudžom na wužitk swojeho knjeja fedžbuje a druhich dźelaczerjow k tej samej swěrnošči honi, hebi 10 krocž wjazny sašluži, hacž jeho mřda wucžini. A schtož nětko na swojim knježitwu wiša, jeho srudobu bobu cžuje, na jeho sbožu so bobu wješeli, wot njeho wscho nješbože wotwobrocžicž pyta, psched pschecžimnitami jo fastupuje a ja nje tež swěru so modli, tajteho služba so se žanym slotom saplacžicž njehodži; pschetož tajki nješluži jenož i rukomaj, ale se swojim žylym žiwjenjom swojemu knjezej. Našch sbožnik je tak služik. A hacž so jo jemu džakowali abo so jo ja to hanili, hacž bechu jeho pschecželjo abo nješpschecželjo — wón je wschēm služik — služik hacž do smjercze, haj hacž do smjercze na kchžiu. Kunje tak mamy tež my služic. Hdnyž so nam njeľubi w službje, dha chzemy so dopomnicž napominanja swjateho piřma: „Wy wotrocžy, budžcže poddani knježim se wschey bojošcžu, niz jeno dobrym a mernym, ale tež šlym.“ (1. Pětr. 2, 18.) Tcho runja chzemy na Chrystuša hladacž, kotremuž je tež cžezko bylo, tym služic, tež wo njeho njerodžachu. A hdnyž chžyli wustacž w cžezkejš službje, dha chzemy so sašo dopomnicž słowa swjateho piřma: „Njechamy pschi swojim dobročinijenju wustacž, pschetož w swojim cžasju budžemy žnjecž bjes pschecžacža.“

A njenamakamy žaneho pschipořnacža a žaneje cžejcže pola ludži ja swoju službu, dha njech nař to trošchtuje, so Bóh našchu swěrnošcž snaje a ju nješaplacženu njewostaji. Tak smejemy wješelosč w swojej službje, a našcha služba tež bjes wužitka njebudže. Pschede wschēm tak služo Bohu služimy, a hdnyž je našch cžas won — se Simeonom k Bohu w měrje pocžehujemy jako swěrny služomnik.

Samjeń.

R.

Sprawnošcž dowjedže k dobremu kónzej.

2. Patoržizny wječor.

(Pofracžowanje.)

„Schtož so služik, po tym so tež smēju! Tak rucže hacž so ja hólza pschihódbne měřno šhladał, njech jeho macž so na wobydlenje w mojim domje pschihotuje.“

Macž a so, pschewodžanaj wot duchowneho, džechu do předka. Tchdy pschistupi žubnik:

„Cžeho dla pak niz přjedy, knježe?“

Tak dopjelni so Pjenježnikowe pschecže, so mohł so i žubnikom do rěčow dacž. Tola tež teho dla njeroswješeli so Pjenježnikowe mjeřwocžo.

„Schto wy scže?“ woprašcha so wón jeho, so po móžnošči po knježku wupjerawšchi.

„Wysleže hebi, so so ja žubnik, kotrehož je sława daloko snateho města, sława nadobneho smyšlenja tudomnych měšcžanow hem wołala.“

„Žubnik komdži so i cžezka na tak samotnym měřtnje. Chže-li wón měšcžanške žiwjenje spóřnacž, dha je wobydlenje morwch i cžezka prawe měřtno ja to!“

„A tola měřnu, so so tu ja mnje jara sajimawoj podawł wo dwěmaj bratomaj, wo bohatym a khudym našonik.“

„Wy drje tu žyle žyly nješcže; macže trach pschicžinu, swoje njeno potajicž?“

„Wy wschak macže prawje, knježe, nješlym tu pschihšoł jako žubnik, ale jako wozubnjeny. Pschach, tu swoju wótcžinu a starych pschecželow. Tola same měřto se swojimi samjeřtnymi murjemi je mi žuse, žuse so mi mnohe mješ tym natwarjene domy, žuse

wschē podkopi a schkrejenuje; haj, tež wótzowški domcžk pódla Pjenježnikow domšteho je so šhubil i druhimi; podarmo šda so mi tež wschē pytanje ja starej pschecželniwocžu a swěru. Dwa pschecželej, na kotrejž swěru bych w žubnje hory sałožil, staj so mješ tym wobohacžikoj, a jako džech khudeho pytačž, nadeńdžech jeho na jeho pschlednim pucžu tu psches tute wrota. Sedny i bohateju rěla Wudracžk a tón tamón scže wy!“

Kunje wuńdžeschaj psches niste wrota i pohrebnicžca. Hacž hem bechu domy natwarjene. Pofročženy wosta Pjenježnik stejo.

„Tak scže wy Handrik?“ sawola wón rořhority.

„So wě, knježe Pjenježniko, tón ja so, jenož bechu tu w přjedawšchich cžasach ludžo, kotřiž mi „ľuby Pawol“ a ty rjetnychu. Nješlym ja wam witany? A tola so so nadžal, so i waschey pomozu namřcžstwo swojeho nana sašo dořtanu.“

Wschelake cžucža bohateho pschewšachu, tola bjes dwěla měješchaj mješ nimi bojošcž a hneš přenje měřtno. Poraženy šteješche tu bohacžk, kotryž hewał drugeho cžlowjeka nješnajesche, a hladašche i njewěřnym wokom na žubnika, pódla hebi rořpominajo, tak by nětko najmudřišcho hebi saradžik. „Handriko!“ šdychny wón škóncžnje, „wy byšcže Pawol Handrik byl?“

„Nó, temu so wy džiřwacže? Njepopšchecžcže wy mi sbožowny domojwrot i žubnych krajow? Nješlym ja witany w domišnje, wot kotrejž bech tak doľho šdaleny? Bjes nusy ja sawěšcže nikomu měr nješaju: pytam jenož šnadnušchte wobydlenčko a swój wschēdny šlyb. Přenje drje dyrbjal sawěšcže na namřcžitwu swojich wótzow nadeńcž, i najmješcha na ležomnošči statoka mojich wótzow. Njedyrbe-li wy mi pschecžel a radžicžel w tutej naležnošči byčž chžycž?“

Pjenježnikow knjež so domaša, jo by njemudrje wot njeho bylo, hdnyž by njewitaneho hójcža i krotka wotpořajal. S wulkim wješelom bychu mnošy šwadu witali, kotraž měješche nastacž, jeli so by žubnik spychal, so swojich prawow psches šudniřtwo mořwacž. To njeby i teho niz jenož mnoho hnešwa a mješanja nastalo, ně, potom měl so někotry swojich wulkich saměrow wotřez. So wě, škóřžby i Wudracžkom so smyřcž, njebeš wjazny móžno. Wón bešche so něhdy Handrikež doma, kotryž žaneho knjeja wjazny njemješche, i lešču mořwawal. Tutón dom drje tu dženša wjazny nješteješche. Wón a přjedawšchi Pjenježnikow dom bechu twarjenja na Pjenježnikow podkoplach wucžicžcžale. Tchdy bešche Pjenježnik Wudracžkej se samej njeprowošcžu i pomozu byl, i kotrejž bešche jemu Wudracžk pomhal, so by nanowny dom sam ja so do rukow dořtal. Psches to, so bešche Handrikež dom se šchodu Wudracžkej služchal, bešche wón bórny se samožitym mužom. Psches tute swoje wobšedženstwo měješche wón njemnyžny prawo na džel dořhodow i Pjenježnikow podkoplach. Nětko njemóžesche Pjenježnikow jenal byčž, hacž tute prawo na Handrika pschecžcže abo niz, dořelž bešche wěřte, so so wujasni, i kajkej njeprowošcžu staj tutaj towaršchey we swojim cžasju swoje prawo sałožikoj, tak rucže hacž hebi Handrik swoje prawo psched šudom pyta. Tuta naležnošcž měješche so po móžnošči hnydom pschi přenim hibanju poduřycž. Na tak? Najpřjedy bešche trěbne, so so cžas dořbudže a Handrik hebi žanych starošcžow nječini.

Pjenježnikow by witane bylo, by-li wón Handrika hnydom něhđže sawrěčž mohł, so njemohł so i nikim šrěcžcž. Tola to bešche njemóžna wěž, a duž dha do teho šwoli, so chže žubnika dženša wječor we swojim domje powitacž. Handrik pak chžycche mješ tym hišcže sawostajeneju swojeho njebočžicžkeho pschecžela powitacž a trošchtowacž. Sa tón cžas pak móžesche hebi Pjenježnik po radu na pschihodne měřto dońcž.

Tak dha prajischaj hebi wobaj „w božemje“, a Pjenježnik poda žubnikow pschecželniwje ruku a prajeschē jemu hišcže někotre pschecželniwje słowcžko; wošebje rěčesche jemu wo tym, so so to samo wot so rořymy, so budže jemu i pomozu, jenož so móže najpřjedy wěricž a so je pschewědčeny wo tym, so je wón woprowdže Pawol Handrik. Nadjijomnje budže wón to wscho se swojej nadrobnej rořprawu dopokasacž.

Nětko džesche kóžny swój pucž. Žubnik, wo kotrohož ničto njerodžeschē, džeschē do tamneho džela města, hđžčž khudži bydlachu, bohacžk pak do hornjeho města, tola niz runy pucž domoj.

Nady by wón hišcže měšcžanškeho hejtmana wopytal, kotryž měješche i pomozu šchtyriřdwařcžcžoch pschihšahanych měšcžanow po porucženu maršrabje w měščce šudžicž. Tcho pucž wjedžeschē nimo hejtmanoweho wobydlenja na róžku hornjeho torhošcžca. Tola wón so šnano bjes pschicžiny njebojšechē jeho

jažneho rošuma, i kotrymž wón wšcho pšchewidžesche, a njeħhablažeje prawdošeje. K temu bēšche dženska swjaty wječor. Dha wón, kotryž bēšche hewal hižo i wopytami na došeč čzwilowany, jawěšče žadni wopyt. bjes rošumneje pšchicžiny njewočakowasche. Tak dha džēsche samyħbleny podkopynik nimo hejtnanoweħo doma. Na mnoħe wofna a na wulke wrota pohladawšchi, dohlada ġo wón na kamjeħ, do kotreħož bēšche je šotyni piħmitami wurubane: „Sprawnošeč dowjedže k dobremu kōnzrej!“

„Spodžiwnje! na ġwojim dalšchim puczu wón tele hrōnczko wjazy i hłowy njewubu. Synchronu jemu trajch ġłowa ġwojeħo njebočicžkeħo bratra hiščeže we wuħchomaj, kotryž bēšche jeha ġakle wōndano na tele hrōnczko dopomni? ġaj, lubšchi pšcheczelko, myħle ġo tak kħētšje njetaja. Šchto ġladasch tu tak na wrota, do kotrychž chzesch runje šastupicž? Twōj pšcheczel Wudracz k ġebi tak rjane hrōnczko napiħal njeje, to tola ġam najšepje šajesch! —

(Pōtracžowanje.)

Polstaletny ġwjedžen šnutškowneho miħionštwā.

II.

W pušcžinje jako paštř ġluzi Wōjśaħ, wodžeħ luda wotrošeje. W ġamotnej šwicžzy bu Luther reformator wuħotowany. W Ruģowym domje je Wōħ kandidatu Wicherna ġa šaložerja ewangelišch bratrowštwow a ġa rječerja šnutškowneho miħionštwā pšchihotowal.

To bēšche bohate žiwjenje. kotrež ġo w Ruģowym domje rošwuwasche. Kaž ġospodar bēšche kandidata Wichern se ġwojimi hōlžami živy. Wōn bēšche přeni pšchi džele; wón jich rošwucžowasche. A jako nalēcžo pšchindže nawulny wón ġam wot ġuħodnych buršich ludži wobdželanjo šahrody, ġo by ġwojich hōlžow wucžicž wōħl.

A tak je wón dušcham ġwojich hōlžow ġluzi! Wšchēdnje ġebi wón piħnje liczenie wo nich da, ġo by jich prawje pōšnal a prawje wodžił. S wutrobnyħ doměrjenjom a lubošcžu, kotraž wicheħo ġo nadžija, čakasche na plōd dobrehu ġymjenja, kotrež do dušchow wuħywasche. S wjeħelym rtom jich najrjeħšche kħerlusišche wucžesche. S džēcžazej myħlu ġiwječeješche i nimi rjane domške ġwjedženje, ġwjačocžne jutrowne a konfirmazyħke dny a šbožowny ġodowny čaħ. Žadni džiw, ġo tōu dom rošcžesche. ġamburg mējesche wjele šanjerodženyħ hōlžow; pšcheczeljo widžachu, ġo šutk rošcžesche, a Wichernowa dušcha bēšche poħna nadžije a doměrjenja. Dawno hižo njebēšche jemu wumōžerški dom, uē, žyła wumōžerška wjeħ je jako kōnz jehu džela pšchēd wucžomaj šejala. Wšchetož wjazy hačž 12 džēcži njedyrbješche ġo k šadlešchku šjednocžicž, pšchetož jemu ġo šdasche, ġo je to tak pšches bōjše postajenje ġwōjby poħasane. Duž chyħšche wón, ġo bychu ġo šanjerodženi hōlžy kaž po „ħwōjbach“, jich 12 w jenyħ domje wotčahnyli.

Wēħo pomoznikow bēšche k temu trjeba. Ale wón ġo njeboješche, i wotkal jich bracz. Wōu wērjesche, ġo Boži duch wšchelate dary dawa, kaž ġwjate piħmo praji. K temu bēšche wón ġam nēħdy we wopytowazym towarštwje widžił, šchtož bēchu wšchēdni ludžo tehdom na džēcžoch a dorošcženyħ pšches ġłowo a šutkowanje dokonjeli. Tajlich mužow k ġluzbje na kħudnyħ, na džēcžoch, na wšchelakich šabytyħ a wopušcženyħ wuħotowacz a jich potom na čaħ žiwjenja do ġluzby lubošče šajicž, to ġo Wichernej pšchezo bōle jako wažny nadawł ġa žyrkej našcheħo čaħa ġjewi. A dokelž w Ruģowym domje ġa pšchibywazu ġylu džēcži pomoznikow trjebasche, se šutkom šapocža: Wōn bu šaložer bratrowštwā Ruģoweħo doma.

Nowa čezłota ġo jemu i tym na ramjeni połoži; ale bēšche kaž pola palmoweħo šchoma, kiž ġo i kamjenjami wobčežuje: mōž i čezłotu rošcžesche. ġdyž na jenyħ mēšče pomoznik hōlžow rošwucžesche, ġo druhdže kandidata Wichern ġa druhich šarasche, ġo by jich pšches rošwucženje w Božim ġłowje a žyrkwinišch šawišnach, w nēmškej rēcži a druhich wēdomnošcžach ġa nēčžišche powołanje w domje a w žiwjenju prawje wuħotowal.

A tak wyħasche jehu wutroba, jako pšcheczeljo w Bremenje jehu prošchachu, bratrow ġa duchowne šaštaranje do Ameriki wucžehnyenyħ Nēmžow wuħotowacz a hiščeže bōle, jako pošdžišcho fral Wjedrich IV. jemu porucži ġebi wotħladowarjow jatych pšchihotowacz. To bēchu kōždy krōcz ġwjačocžny ġodžiny, hdyž wón jenotliwyħ bratrow do žyħy šcželesche. Duž jim hiščeže junkrōcz pšchēd dušchu šaji, šchto to je, temu ġluzicž, kiž je prajił: „Šchtož wy činili šče jenemu mješ tymi mojimimi najmjeħšchimi bratrami, to šče wy mi činili“ a potom jich wupōħla, tyħ přeniħ diako-

now noweħo čaħa, nowy plōd na šchtomje wobnowjenje je ewangelišeje žyrkwije.

Kandidat Wichern šapocža tež do dalošcže šutkowacz. To džēsche kaž i wodu, kotraž ġo i kamjenjom do ġibanja šaji: dale a dale žolny džejā. Nētko chyħšche Wichern tež wopravdže na šwotkowny ġwēt šutkowacz. Duž ġam w ġwojej čyħšcžejni 1844 a w ġwojim nakladže Ruģoweħo doma „lecžaze kōpjena ġa šnutškowne miħionštwā“, přeni nēmški čaħopiħ šnutškowneho miħionštwā wudawasche. Wōn wjedžesche, ġo bēchu ġo hižo tam a jow w dalokim nēmškim kraju jenotliwe šutki lubošče šapocžale. Wo tym chyħšche daloko won powjesč dawacz, ġo by druhich k nowym šutkam wubudžowal. Wōn pał tež wjedžesche, kał malo jich najwjazy wot duchowneje nuħy čyħšesche, kotraž w ludu knježesche a ġo jenož tu a tam pod šwotkownyħ blyħcžom kħowasche. Duž chyħšche wotkrywacz, ġwētlo pšchinyšcž, wubudžowacz a tak miħionštwu tyħ na pucž pšchihotowacz, kotřiž drje bēchu kšcženi ale tola te jim darjene ġnadne kubla njenaložowachu, ale bēchu w šrašche, ġo bychu ġwoju kšcženiħku ġnadu žyħ šhubili.

S Wichernoweje šudowanjeje ġštwy ġo njewidomne niħi pšches žyħ kraj čehnyechu, ġaj ġamo do dalokich krajow. Tak pšchinyše poħol i Žendželškej tu powjesč, kał bēšche ġebi tam Elisabeth Fry šwērila do žonjazeħo ġajštwā kħodžicž a jatym se ġłowom Božim a dželo dawanjom ġluzicž, potom ġaħo powjedasche wo biblišchich towarštwach. Potom powjedasche wo Londonskim mēšchēžanškim miħionštwje, wo ġmilnyħ ġotrach, wo přeniħ diaconiħnyšchich domach, wo ġospodach k domišnje ġa wotoko dundazyħ, wo špomōžeršchich domach, wuħhowarňach, wo ludowyħ kniħownjach a čitaršchich towarštwach, — i krotka, hdyž bēšche luboščž šapocžala ġo w ġluzenju bratram wopokajacz, tam to jehu pytaže wōczko wohlada.

Šchtož tole čyħe a tole i njewuštawazej pilnošcžu wobštaranē dželo ġa jehu „lecžaze kōpjena“ wobkēdžbuje, tōu šrošymy, i wotkal pšchindže, ġo Wichern pšchi wudyrjenju revoluznyje bēšche wot jeje šrōželow tak malo pšchēħwatany a ġo mōžesche tak kħētšje i dobrej radu k ruzy byčž. Wōn bēšche lēta dolħo ludowe žiwjenje i lubowazej wutrobu a jaħnyħ wōczkom wobkēdžbowal. Duž wohlada wón wšchitku tu nuħu, wšcho to šmēšchenje, kotrež ġo w revoluznyj poħasā a wón šnajesche dawno hižo ġrēdki k wuħojenju tajše nuħy a duž mōžesche wón, hdyž ġo jim wjele w šrōželach mēnyħ dnjow wutroba kaž wołoj rošeschrē, w tym wioħoru i doħom šchumjenje nalēcža pōšnacž a prajicž: „Džen wulotneħo rošwuwanja šnutškowneho miħionštwā je pšchihot!“ Nētko abo ženje na wone powołanje ġo w ġwojej žyħ lud pōpšchimizej mozy šbēħnyčž. To jene, čehož woħebje potrebamy, je šmužitocž, šmužitocž woħrjedž našchich pšcheczelow a njepšcheczelow. A wona nam nje-pobrachuje. Šchryštuħ je našcha mōž, našch křuty šaložk; jehu thron wostanje njepowalny, jehu mjecz njepšchewijomny, teħo knjesowa kħorħoj pošbēħnjena — a wotoko njeje budže ġo ġyła ġobuwowowaznyħ towarštwow šhromadžicž.“

Njeje wērno, to klineči kaž rječerške ġłowo? ġaj čaħ pošbēħnjenja bēšche pšchihot. Lēto 1848 dnyrbješche ewangeliškej žyrkwije pšchinyšcž, šchtož bēchu wuħwobodžaze wōjny nēmškemu ludēj pšchinyšcž: wopominanje k ġluzenju wšchitkich. A šchto dawa temu rječeršej prawe mēštno, ġo jehu wšchitzy ġlyšcha, hdyž wón ġwōj hōħ pošbēħnje?

(Pōtracžowanje.)

Wšchelate i blisťa a i daloka.

— Njedželu 25. septembra — na dnju wopomnječža 50 lētneho wobštacža šnutškowneho miħionštwā — ġwječeješche ġerbiške wotkřejne towarštwā ġa šnutškowne miħionštwā ġwōj lētny ġwjedžen w Malešchezach. Njane čezne wrota štrowjachu pšchihadžazyħ ġošcži w ġluznikozach a Malešchezach. Wotoko 1 ġodž. šestupachu ġo Malešchanška mlodocž a šhulške džēcži a čehnychu i ġudžbu drugej woħadnej mlodžinye hačž do ġluznikoz napschecžimo, hdyž ġo ġwjedženiški čaħ šestupawšchi ġo po drōhy do Malešchez ġibasche. ġdyž bēchu w šarškim diworje knježa duchowni do čaha šastupili, čehnyšche wón do najrjeħšcho wupyšcheneħo Božeho doma, hdyž ġo w 2 ġodž. ġerbiške kemschenje šapocža. Škerbiške přēdowanje mējesche knjes šarar Wōbjał-ġrodžišchēžanški wo Luk. 19, 10. S ġnujazyħmi ġłowami rēcžesche wón jako šary šnaty k Malešchanškej woħadže, kotrež bēšche nēħdy jako dušchowpaštř přjōdł šal. Wōn poda w ġłowach ġa kōždeħo šrošymliwyħ nutřnyħ poħlucharjam, kotřiž bjes pšchetorħnjenja na jehu ġlubofo šacžutu wutrobu ġnujaze přēdowanje poħluchachu: „Rošwucženje wo

snutskownym mišionstwje: 1. Schto chze snutskowne mišionstwo? 2. Kak pyta swoje wotpohladu do skutka stajic? 3. Schto wabi snutskowne mišionstwo k skutkowanju? Na němskim kemschenju, kotrež so w 4 hodžinach sapočza, předomasche knjes kaplan Sarjeńt-Budyski. Eso složujo na Mat. 9, 36—38, wuloži w mlodoštnjej žiwosći se sahorjazej rěču: Snutskowne mišionstwo teho Knjesowa džowka w žnjowym džěle žmilneje lubosće. 1. Wone hlada wokoło so a jeho lubosće polnej wutrobje je žel wšchelateje nuhy, kotruž wohlada. 2. Wone hlada wyshe so a pschima so modlo skutka, kotruž Bóh chze. 3. Wone hlada předy so a položi džělo stroschtuje do rukow teho Knjesa tych žnjow. Žive wobrašy a dobre myšle psychachu jeho hnujaze předomanje. Na woběmaj kemschenjomaj běšche Boži dom wot kemscherjow hač na pošledni blecžt napjelny. Pošbchowaze běšche wubjernje rjane thorne spěwanje khwalobneho psalma pod wustojnym wodženjom knjesa kantora Straucha, kotrež někotre knjezne a knježa wučerjo i wokolnosće na džatahódne wašchne se swojimi hlošami podpjerachu. Wokrašnu Božu službu mějeschtaj na herbskim kemschenju knjesaj fararjei Matek-Hučinjanški a Matek-Bartški, na němskim knjes farar Wěrosak-Budesczanski. Bohata kollektka wot 171 hr. so pschi durjach Božeho doma našbėra, kotraž budže sašo rjana podpjera sa našch žwjaty skut mišionstwa, kotraž pak je i dobom žwědženje, kať je wulka duchowna nuša našchich kšcheczijskich bratrow a šotrow mjes nami wutrobje pošlucharjow hnula a jim ruzy k žmilnosći wotewrila. Wulki džak služba Matekchanskej wošadže a žyrfwinsemu přjodštejerštwu, kiž stej našch žwjedžen tak derje pschihotowalej a wuhotowalej, wošebity džak pak praji so knjesaj fararjei Handrikej sa jeho wulku prózu a hospodliwošć. Bóh daj, so by tónle žwjedžen snutskowneho mišionstwa, kotruž je drje přeni byl w druhim nastupjenym 50 džekatkú snutskowneho mišionstwa, kať je wutrobje sahorjal, tak tež sahorjene šdžeržal sa našche žwjate džělo po tym słowje: „Budž šbudliwy a pošylu to šbhtne, kotrež chze wumrjecz.“

— Pschichodnu njedželu šmeje so Gustav-Adolfski žwjedžen w Bartškim Božim domje. Šserbske kemschenje sapočnje so w 2 hodž. i předomanjom knjesa kaplana Domaschki-Hodžijskeho a němške w 4 hodž., na kotrymž budže knjes primarius Wjazka i Budyschina předomacz. Nadžijomnje so lubi Šserbja i wokolnych wošadow bohacze na tón žwjedžen šėndu.

— W Budyschinje žwjeczešche ewangelsko-lutherske mlodženšte towarštwu šandžemu njedželu žwjedžen swojeho 37 lětneho wobštacza. Šastupjerjo towarštwow běchu i daloka a i bliska pschischli, mjes nimi tež šastupjerjo jenicžkeho herbskeho towarštwu i Nowych Šoprz. Šdyž běchu wšchitzy hromadže dopoldnja Božu službu wopytali, šendžechu so popoldnju w 6 hodžinach w šalu hoščenza „šróny“ k hłownej šhromadžijnje. Knjes duchowny Šcholta i Šcholma džeržesche mlodženšam hnujazu rěč a jim na wutrobu kladžesche to słowo: „Přuhuj tvojú žwobodnosć!“ Šeho słowa možny šaczišchz na mlode wutrobje čzinjachu, Knjes archidiaonus Šaak lětnu rospravu poda, kotraž žwědžesche wo žiwym roswiwanju a rosšylnjenju towarštwu. Wny so nadžijamy, so žu mjes tymi mlodženšami, kotřiž žu jako šobustawy Budyskeho mlodženšeho towarštwu so na tym rjanym žwjedženju wobdžělili a i njeho šašo bohate žohnowanje měli, tež herbszy mlodženšoj byli, kotřiž w Budyschinje a wokolnosći pschewjaju. Wšesze pak je jich hišchze dosč tajkich herbskich mlodženšow, kotřiž so hišchze mlodženšeho towarštwu šdaluja. Lubi herbszy šaršchi, kiž macze wy swojich mlodženšow w Budyschinje abo w blisšosći Budyschina, napominajče jich, so bychu do teho mlodženšeho towarštwu šastupili. Druhe je to praschenje, hač njeby nušne a dobre bylo, tajke mlodženške towarštwu w našchich wjetšich herbskich wošadach šažozicž. Šapočatk je čžezki, ale žohnowanje je wulke a bohate.

Š Wittenberga.

I.

Kak to wutrobu pschima a jima, hdyž přeni ras pschindžesch do stareho Lutheroweho města. Žizo hušto žy wo nim čžital; žizo wjele wobrašow wo nim wohladal; wšchitke jeho žwjeczene městna žu čži, wobš rjez, šnajomne: kak hušto buchu čži wopižane, — ale tam jako jednory podržnik šastupicž, psches Šalschtrowske

wrota, psched kotrymž wobhodženy dub to městno pošafuje, hdyž je Luther bamžowe pošlecžaze pišmo špalil, nimo Lutheroweho a Melanchthonoweho wobhydlenja, nimo wulkeje hłowneje žyrfwje hač k hrodowej žyrfwi, i tymi čžichimi rowami, hič, to pschėšadži nutrne myšle do šandženyh wulkich čžafow a pošbchuje je k domišnje tych, kotřiž žu pschewinyli do wěčnosće.

Šamož pučžowanja do Wittenberga bě, kať je luby čžital žizo i našcheho „Šomhaj Bóh“ šhonil, 50 lětno wobradženje teho dnja, na kotrymž je kandidat Wichern i plomjenjazyumi słowami we wulkej žyrfwinej šhromadžijnje nušu, duchownu kať čžělnu, w našchim ludu so namakazu, wopižal, na nušne a možne wotštronjenje teje šameje psches skutki lubosće pošafal a tak i pomožu druhich pschecželow Božeho kraleštwu snutskowne mišionstwo šažozik.

Tutón džėn mějesche so 21. šeptembra tuteho lěta žwjeczič, ale žizo džėn předy bě wot šamokwjenyh 700 duchownych i žyšeho němškeho kšžorštwu jich wjele pschischlo, so bychu šebi městno Wittenberg wobhladali.

Šdže dha je jich wšchch najpředy a pschede wšchch čžahnylo? Š Lutherowemu rowej! Š hdyž dha potom? Do teho bydla, kotrež je Luther tudy měl a wot kotrehož hišchze džěl tajki je, kaťiž bě, jako wón tam džělšche, a i tymi swojimi spěwasche, je swojej mandželštu, se swojej Madlenku a se swojim Šanšom.

Lutherowy row (kať tež Melanchthonowy) a kať rowy šlawnych šhurwječchow i reformazije je w hrodowej žyrfwi, kotraž je k wulkemu žwjedženju 1883 tak krašnje ponowjena: kať bu to tehdy nadrobne wopižane. Šednory šchtyriróžkaty kamjeńtny row to je, i možšnej tašlu, pod klěžy ležany. Šak možnje tam dusche šdychujaja sa našchu drohu ewangelsku žyrfej a sa našche drohe, lube herbske wošady!! Tudy tak prawje žiwje čžujemy: wón je wumrjel, a hlaj, wón je hišchze — živy! Šež snutskowne mišionstwo je wopošamo so štajnje wobnowjazeho žiwjenja našcheje ewang.-lutherskeje žyrfwje. Š kať bu Wittenberg kolebka reformazije, tak bu wona tež kolebka snutskowneho mišionstwa po Božej woli a psches jeho hnadu.

Něhdusche Lutherowe bydlo w přjedawšchim klóšchtrje Šugustinarjow pošafuje hišchze džėnšnišchi džėn wjele powošankow i tamnych wulkich čžafow, kiž buchu do šbėrkow šestajane a tam šthowane. Najrjeńšche a najwažnišche pak je tamna štara a bydliška štwa, w kotrež je Luther woprawdže i tymi swojimi bydliš, hdyž je jeho džėčžom Bože džėčžo wobradžalo, a hdyž je přeni ras so spěwalo: „Ša i njeješ dele pschindu k wam“. Še wulke blido, pschi kotrymž žu šedžili, tam hišchze stej i na praštarým šchpundowanju, a njejašnje hlada Bože šlónčžo psches mašu dupu šuloštu šchleńžu štarých wošnow. Šež te hoboške šhadle hišchze stej, kať žu tehdy štajane. Š kať wjele wažnych dopomniškow herwal hišchze nadeńžesch: přeršchženje, šudobja, kniži atd.

Šako buchu tute a druge městna šandženyh čžafow wopytane, mjes nimi, wě so, tež wulka „měšchčžanska žyrfej“, w kotrež je so Bože wotšafanje přeni ras w ewangelskej žyrfwi šašo pod wobojim šchtalče wudžělilo, džėšche pučžowar wopytacz městna něčžišcheho ewangelskeho žiwjenja, kať so to w škutkach snutskowneho mišionstwa pošafuje. Wopytane buchu wot njeho: wučeršnja abo šhowanka sa male džėčži, špomozerški dom sa hólžow a mala šhorownja a diašonišiški wuštw.

Šwjecžorna hodžina šhromadži potom wšchch pschitomnych do šhromadžiny, w kotrež dwórški předar Štöcker a wodžec šnateho wuštwu w Šeinstecze (Šobeli) jara rjenje rěčšchšaj. —

(Šokracžowanje.)

Ša našch Šserbski dom.

Našche „Šomhaj Bóh“ wotewri i džėnšnišchim dnjom šbėrku sa našch luby Macžičžny dom.

Lubi Šserbja, dawajče swoje daty Bohu k čžesći a Šserbam k wužitku:

Š. Š. 1 hr., M. Š. 1 hr., N. M. 1 hr., B. Š. 1. pschinosch na 100 hrivnow 1 hr., Š. N. tydžėšžy 20 up. = 4 hr. 20 up.

Š džakom šwituje

Šólčž, redaktor.